

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Leonie Braks en Mahmut Erciyas
l.braks@nijmegen.nl,
m.erciyas@nijmegen.nl
T 024 – 329 24 80

Ons kenmerk

E22.002301

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 13 december 2022
Onderwerp Terugblik 2022 en vooruitblik 2023
Buurtteams

Geachte leden van de raad,

In deze raadsinformatiebrief blikken we terug op het eerste anderhalf jaar van de Buurtteams Jeugd en Gezin en het eerste jaar van de Buurtteams Volwassenen. Ook geven we een doorkijk naar 2023. De terugblik laat zien dat we met onze keuze voor deze nieuwe eerstelijnsorganisaties de juiste richting zijn ingeslagen. Beide buurtteams zijn ingebed in de wijk en maken steeds meer gebruik van de mogelijkheden die de wijk biedt. In het verlengde hiervan dragen de buurtteams op verschillende manieren bij aan onze leidende principes voor het sociaal domein. Inwoners worden snel geholpen: bij volwassenen zijn er momenteel geen wachtlijsten en bij jeugd en gezin is de wachtlijst gering. De omvang van de indicatievrije begeleiding groeit bij de Buurtteams Volwassenen sneller dan verwacht. Bij de Buurtteams Jeugd en Gezin gaat dit minder snel.

Inleiding

De Buurtteams Jeugd en Gezin zijn op 1 juli 2021 van start gegaan. Sindsdien is hard gewerkt aan de inrichting van de organisatie en de toepassing van de generalistische visie in de werkwijze van gezinswerkers. Dit was geen eenvoudige taak, omdat zij uit verschillende organisaties kwamen met ieder hun eigen manier van werken. Ook is geïnvesteerd in het maken van samenwerkingsafspraken met cruciale partners in het netwerk, zoals zorgaanbieders, kinderopvang, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, huisartsen en veiligheidspartners. Er zijn sterke verbindingen gelegd, waardoor snel wordt geschakeld en preventief kan worden gewerkt. De Buurtteams Jeugd en Gezin hebben 102 fte in dienst en werken vanuit acht locaties (Oost en Centrum, Midden en Oud-West vormen voorlopig gecombineerde teams).

De Buurtteams Volwassenen zijn een half jaar later begonnen. Omdat de opdracht voor de Buurtteams Volwassenen in mei 2021 is gegund, hebben ze - net als de Buurtteams Jeugd en Gezin - een ruime voorbereidingstijd gehad. Ook konden de Buurtteams Volwassenen in Lindenholt en Zuid voortborduren op de basis die met de twee proeftuinen 'Brede basisteams' was gelegd, een ervaring die de Buurtteams Jeugd en Gezin niet hadden bij de start. In het eerste kwartaal van 2022 hebben de Buurtteams Volwassenen meteen de

begeleiding van cliënten van een aantal zorgaanbieders (RIBW, 's Heerenloo, Driestroom) overgenomen. Dit hebben zij gecombineerd met alles wat nodig is in een opstartfase, zoals 'leercirkels' (trainingen) om de nieuwe manier van werken te implementeren, het opbouwen van samenwerkingsrelaties en het inregelen van ICT en registratie. Vanaf het tweede kwartaal zijn de Buurtteams Volwassen begonnen met de implementatie van twee innovaties met nu al klinkende resultaten: tot november zijn 19 groepen opgestart met 128 deelnemers, die collectief worden begeleid. 60 inwoners hebben een blended caretraject gevolgd, waarin fysiek contact wordt gecombineerd met e-health (videobel-/chatcontact, elearning, etc.).

Eind 2022 zijn de Buurtteams Volwassenen gegroeid tot 92 fte. Ongeveer 30% van de formatie komt oorspronkelijk van de voormalige Sociaal Wijkteams (Sterker), 70% komt van zorgaanbieders. Zij werken vanuit tien locaties. Zie voor meer informatie het eerste halfjaarverslag van de Buurtteams Volwassenen [Samen stappen zetten in Nijmegen - Buurtteams Volwassenen Nijmegen](#).

Leidende principes

Met de buurtteams slaan we een belangrijke slag in de toepassing van de leidende principes die de gemeenteraad heeft vastgesteld voor het sociaal domein. Omdat de buurtteams steeds meer zorg in de wijk bieden (*uitvoering dichtbij*), ontstaan meer verbindingen tussen zorg, welzijn, wonen en onderwijs. Dankzij korte lijnen tussen buurtteammedewerkers en wijkpartners, zoals huisartsen/praktijkondersteuners, welzijnspartijen en woningcorporaties, maken meer inwoners gebruik van (wijk)voorzieningen. Sociale wijkteams hadden deze contacten ook, maar verwezen de meeste inwoners na één of enkele gesprekken door naar zorgaanbieders die vaak niet wijkgebonden zijn. Buurtteammedewerkers leveren de zorg in de wijk, vanuit een wijkcentrum of de basisschool. Daardoor zijn ze op de hoogte van wat er te doen is in de wijk en leiden ze inwoners met zorgvragen, in samenwerking met bijvoorbeeld buurtsportcoaches of jongerenwerkers, toe naar activiteiten. Ook participeren de buurtteams actief in de stadsdeelprogrammering voor versterking van de sociale basis (pilot Volwassenen in Lindenholt en Zuid; jeugdpreventieplatforms in Noord, Dukenburg, Hatert en Grootstal/Haterste Hei). Zo dragen de buurtteams bij aan *preventie* en *gewoon meedoen*. Omdat er geen indicatie nodig is als mensen opnieuw hulp nodig hebben, is de drempel lager om los te laten. Dit draagt samen met groepsbegeleiding en e-health bij aan het versterken van *samenredzaamheid en eigen regie*.

Zowel de Buurtteams Jeugd en Gezin als de Buurtteams Volwassenen hebben het convenant Zorg- en Veiligheidshuis Gelderland-Zuid ondertekend (*veiligheid in huishoudens als harde ondergrens*). De Buurtteams Jeugd en Gezin nemen deel aan de landelijke pilot Toekomsttuin Kind en Gezinsbescherming in Dukenburg. Daarin stappen we met veiligheidspartners af van het estafettemodel (na elkaar) en experimenteren we met het netwerkmodel (met elkaar).

Beide buurtteams hebben het voeren van regie over alle leefgebieden geïntegreerd in de gezins- en begeleidingsplannen (*één gezin, één plan*). In 2023 is versteviging van casemanagement door de buurtteams één van de ontwikkelopgaven.

Medewerkers van de buurtteams ervaren door het wegvallen van de indicatie meer vrijheid in hun dagelijks werk (*vertrouwen aan professionals*).

Een graadmeter voor de *kwaliteit* is de cliënttevredenheid. Wij hebben nog geen gebundelde informatie over de cliëntervaring uit de cliëntervaringsonderzoeken over 2022, die we vier keer per jaar uitvoeren. De Buurtteams Jeugd en Gezin hebben nog geen cliënttevredenheidsonderzoek gehouden. De Buurtteams Volwassenen hebben dit in de eerste helft van 2022 gemeten met een beperkte respons (30 beoordelingen); hierbij werden de Buurtteams Volwassenen beoordeeld met gemiddeld een 8. In 2023 gaan we de cliënttevredenheidsmetingen van de gemeente en van beide buurtteams combineren. Conform de door u aangenomen motie 'Beter meten is beter weten' gaan we de resultaten van de cliëntervaringsonderzoeken - voorzien van een duiding - in het tweede kwartaal van 2023 met u delen. Als 0-meting voegen we de cliëntervaringsonderzoeken 2021 ter informatie bij. Daaruit blijkt dat zowel jongeren als ouders de ontvangen hulp en de wijze waarop deze is geregeld met een ruime zeven beoordelen. 82% van de volwassenen die gebruik hebben gemaakt van hulp en ondersteuning vanuit de Wmo kwalificeert deze als goed en passend. Dat is een positief oordeel in een jaar met veel beweging in de stad: de Buurtteams Jeugd en Gezin zijn halverwege dat jaar gestart en in 2021 is reeds gecommuniceerd richting Wmo-cliënten over de veranderingen vanaf 2022.

Ten aanzien van de *toegankelijkheid*: de Buurtteams Volwassenen hebben eind 2022 geen wachtlijsten. De wachttijden van de Buurtteams Jeugd & Gezin zijn na de zomervakantie sterk teruggebracht: in oktober kreeg twee derde van de gezinnen binnen veertien dagen een kwalitatief intakegesprek. Stedelijk is de gemiddelde wachttijd sinds augustus vijftien dagen. De absolute wachtlijst betreft 40 gezinnen, waar deze voor het zomerreces 160 gezinnen telde.

Ontwikkeling begeleiding zonder indicatie

Bij de Buurtteams Volwassenen kunnen we hierover kort zijn. Vanwege de overdracht van cliënten door genoemde aanbieders, daalde in januari 2022 het aantal cliënten met geïndiceerde begeleiding met 14% ten opzichte van januari 2021. In de maanden daarna zette de daling zich gestaag door tot 39% eind november 2022 vergeleken met november 2021.

Het aandeel van de Buurtteams Jeugd en Gezin in het totaal aantal verwijzingen naar de jeugdhulp groeit, waarbij het aandeel van vooral jeugdartsen en huisartsen daalt. Dit is conform de bedoeling. Eén derde van de gezinnen stroomt bij de Buurtteams Jeugd en Gezin uit zonder verwijzing naar de aanvullende zorg. De substitutie van geïndiceerde begeleiding naar indicatievrije hulp verloopt minder snel als bij de Buurtteams Volwassenen. Positief is dat de trend van voortdurende stijging in het aantal cliënten met begeleiding vanaf 2018 tot stilstand is gebracht. Sinds de start van de Buurtteams Jeugd en

Gezin zien we een licht dalende trend in het aantal unieke gedeclareerde cliënten begeleiding en ook een dalende tendens in het gemiddeld aantal uren dat per cliënt wordt gedeclareerd.

De oorzaken van de minder expliciete verplaatsing van geïndiceerde begeleiding naar basishulp bij jeugd en gezin zijn divers. De druk op gezinswerkers was groot vanwege wachtlijsten bij zorgaanbieders en capaciteitsproblemen bij veiligheidspartners. Ook waren de verloopcijfers relatief hoog. De achtergrond van dit verloop ligt in een zeer krappe arbeidsmarkt en het gegeven dat sommige gezinswerkers na verloop van tijd hebben geconcludeerd dat de generalistische manier van werken niet bij hen past. Resultaat van deze ontwikkelingen was dat de Buurteams Jeugd en Gezin met relatief hoge caseloads (één gezinswerker op achttien tot twintig gezinnen) hebben moeten werken, die te weinig ruimte boden voor het zelf bieden van begeleiding en voor leren en ontwikkelen. Begeleiding omvat in het jeugddomein bovendien - anders dan bij de Wmo - een veelheid aan zorgvormen, waarvan sommige niet zijn te bieden door de Buurteams Jeugd en Gezin. Voorbeelden daarvan zijn zorg binnen het onderwijs of de kinderopvang en respijtzorg. Het speelveld is ook complexer, omdat de Buurteams Jeugd en Gezin niet de enige verwijzers zijn en met tal van samenwerkingspartners hebben te maken. Op dit moment loopt een onderzoek naar de aard en omvang van de subdisciplines binnen begeleiding. Daarop gaan we samen met de Buurteams Jeugd en Gezin een strategie enten om het aantal cliënten in de aanvullende zorg verder te reduceren. Daarbij kijken we wat de buurtteams redelijkerwijs zelf kunnen overnemen, en op welke begeleidingsvormen een andere strategie noodzakelijk is.

Vooruitblik 2023

Met de Buurteams Volwassenen hebben we op basis van het huidige tempo in de daling van de geïndiceerde begeleiding afgesproken dat zij eind 2023 80% van de cliënten met begeleidingsvragen hebben overgenomen. Dit impliceert dat we de verschuiving van 80% van de cliënten naar de buurtteams in 2 jaar in plaats van 3 jaar gaan bereiken. Daarom hevelen we voor 2023 een groter bedrag over naar de Buurteams Volwassenen dan eerder in de begroting was opgenomen. Voor 2023 is een lumpsumbudget voorzien van € 10.650.000.

Bij Buurteams Jeugd en Gezin willen we in 2023 een duidelijke vermindering in het aantal verwijzingen naar begeleiding zien. Afgesproken is dat minstens 200 cliënten minder naar begeleiding worden verwezen. Dit gaan we realiseren door het lumpsumbudget te baseren op een lagere caseload (1 op 13 gezinnen). Voor 2023 hebben we een lumpsumbudget van € 10.834.000 vastgesteld voor de Buurteams Jeugd en Gezin (inclusief kosten Toekomsttuin Dukenburg).

Om de overgang van begeleiding naar de buurtteams te faciliteren, stellen we voor aanbieders budgetplafonds vast die corresponderen met de bedragen die we overhevelen naar de buurtteams. En om te zorgen dat de buurtteams zo min mogelijk tijd kwijt zijn aan indiceren, zodat er tijd vrij komt voor 'zelf begeleiden', hebben wij een convenant 'globaal indiceren' afgesloten met de aanvullende zorgaanbieders. Als een indicatie nodig blijkt,

indiceren de buurtteams op basis van dit convenant vanaf 1 december 2022 een standaard aantal uren.

Tot slot hebben met beide buurtteams afgesproken dat ze in 2023 gaan werken aan diverse (door)ontwikkelopgaven, zoals casemanagement, leercirkels met partners als huisartsen en onderwijs, e-health, groepshulpverlening en bijdragen aan de sociale basis. Ook gaan we de samenwerking tussen de gemeentelijke Wmo-consulenten, ouderenadviseurs, Stip, de Financieel Experts in de Wijk en beide buurtteams verder te versterken.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen:

Factsheets Cliëntervaringsonderzoek 2021